

ՆՈՐԱԿԱԶՄ ԲԱՅԱԿԱՆ ԿԱՅՈՒՆ ԿԱՊԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ
«ԱԶԳ» ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹՈՒՄ (2015-2016 թվականներ)

Կայուն կապակցությունները (հետայսու՝ ԿԿ) պատրաստի վերարտադրելի լեզվական միավորներ են, բառակապակցություններ, որոնք լեզվի բառային կազմում յուրահատուկ տեղ են զբաղեցնում¹: Այդպիսի կապակցությունների մի զգալի մասը հանդես է գալիս բաղադրիչների փոխաբերական իմաստներով և լրացնում է լեզվի դարձվածքների (դարձվածային միավորների) համակարգը: Պայմանավորված իրենց բաղադրիչների փոխաբերական կամ ուղղակի իմաստներով՝ դրանք բաժանվում են երկու խմբի՝ դարձվածքներ և ոչ փոխաբերական կայուն կապակցություններ²:

ԿԿ-ների կամ դարձվածքների շարքը ժամանակի ընթացքում համալրվում է նոր արտահայտություններով. արդի ժամանակներում դրանք ձևավորվում են հիմնականում լրագրային ժանրում և աստիճանաբար լայն գործածություն են ձեռք բերում:

Սույն հոդվածի շրջանակներում մենք կանդրադառնանք այն ԿԿ-ներին, որոնք քաղել ենք «Ազգ» շաբաթաթերթի վերջին տարիների համարներից³: «Ազգ» շաբաթաթերթում նորակազմ բայական կապակցություններն ստեղծվել են որոշակի ուղղվածության հոդվածներում. դրանք առավելապես հանդիպում են առաջնորդող հոդվածներում (հեղինակ՝ Հակոբ Ավետիքյան), քաղաքական, ներքաղաքական, տնտեսաքաղաքական և ռազմական բնույթի վերլուծականներում (հեղինակներ՝ Նաիր Թան, Մարիետա Խաչատրյան, Հովիկ Աֆյան, Արա Մարտիրոսյան և ուրիշներ):

Համոզված կարելի է ասել, որ նորակազմություններն ապահովում են շաբաթաթերթի վերոնշված ուղղվածության հոդվածների իմաստային ճշգրտությունը, ասելիքի լիակատարությունը, արծարծած թեմաների անթերի մատուցումը՝ նրանց հաղորդելով ռճական որոշակի երանգ և պատկերավորություն: Սյուս կողմից՝ «Ազգ» շաբաթաթերթն իր զգալի ավանդն է բերում հայոց լեզվի մշակման, ինչպես նաև հայերենի բառային կազմի լրամշակման բնագավառներում:

Ձևավորվելով լրագրային ժանրի շրջանակներում՝ դրանք պահպանում են լեզվի բառաստեղծման (բառակազմական) օրինաչափությունները՝ արտահայտելով լեզվամտածողության ժամանակակից այնպիսի նրբերանգներ, որոնք պայմանավորված են հասարակական-քաղաքական կյանքում տեղի ունեցող փո-

¹ Տե՛ս Խաչատրյան Լ., Խոսքիմասային տարարժեքությունն արդի հայերենի կայուն կապակցություններում, Եր., 1996:

² Սուքիասյան Ա., Գալստյան Ս., Հայոց լեզվի դարձվածաբանական բառարան, Եր., 1975: Բաղիկյան Խ., Ժամանակակից հայերենի դարձվածային միավորները, Եր., 1986:

³ «Ազգ» շաբաթաթերթ, 2015 (հունվար) – 2016 (հունիս):

փոխություններով և խոսքային միջավայրում դրսևորվում են համապատասխան լեզվական կադապարներով:

Ըստ բաղադրիչների իմաստային ձուլվածության աստիճանի՝ դրանք լինում են դարձվածքներ, դարձվածային միասնություններ և դարձվածային կապակցություններ, ըստ ծագումնաբանական գործոնի՝ բնիկ և փոխառյալ, ըստ իմաստային գործոնի՝ անվանական, բայական, մակբայական և այլն⁴:

Մեր ընտրանքում եղած ԿԿ-ները հիմնականում հանդես են գալիս բայական կառուցատիպերով, այլ կերպ ասած՝ դրանք բայական կապակցություններ են, դարձվածքներ, որոնց բաղադրիչներն, ըստ էության, հանդես են գալիս փոխաբերական իմաստներով: Այդպիսի կապակցությունների ուսումնասիրությունը կատարվում է որոշակի սկզբունքով, որի ընթացքում հնարավոր է վեր հանել դրանց ինչպես բովանդակային, այնպես էլ արտահայտության պլանի առանձնահատկությունները: Նորակազմ ԿԿ-ները ձևավորվել են որոշակի գործոնների հիման վրա, որոնցից կարելի է առանձնացնել հետևյալ հիմնական տեսակները.

- ա) ամբողջական ազատ կապակցության փոխաբերացում,
- բ) կապակցության բաղադրիչների դարձվածայնացում,
- գ) կապակցության որևէ բաղադրիչի դարձվածայնացում,
- դ) կապակցությունների դրական-ժխտական հակադրություն,
- ե) կապակցության որևէ բաղադրիչի՝ հումանշային տարբերակով փոխարինում,
- զ) կապակցության ծավալում՝ կամընտրական անդամներով և այլն:

Այժմ փորձենք նորակազմ ԿԿ-ները քննել ըստ վերոնշյալ իմաստային գործոնների՝ միաժամանակ կատարելով կառուցատիպերի արտահայտության պլանի քննություն:

Ա. Ամբողջական ազատ կապակցության փոխաբերացում.

Մասնագիտական գրականության մեջ նշվում է, որ ԿԿ-ները ստուգաբանորեն սերում են ազատ կապակցություններից՝ ապրելով նախնական նշանակության մասնակի կամ լիակատար վերաիմաստավորման գործընթաց⁵: Այս ուղիով առաջացել և շարունակում են առաջանալ նորանոր ԿԿ-ներ: Այսպես, լեզվում ազատ կապակցություններ են հետևյալ կառույցները. *պատուհանից երևալ, վիրահատական գործողությունների դիմել, վերքին վիրակապ դնել, նույն թելին շարել, դիրիժորի ճիպոտին ենթարկվել, նետերն արձակել, սլաքներն ուղղել* և այլն:

Առաջնային դարձվածայնացման ուղիով այս կապակցությունները ձեռք են բերել փոխաբերական նշանակություններ և համապատասխան իմաստներով գործածվում են շարահյուսական միջավայրում: Հմնտ.

1. *Պատուհանից երևալ* - «քաղաքական ծրագրում՝ տեսադաշտում լինել, հաշվի առնել»: Հմնտ. *Լավրովի պատուհանից չեն երևում* ադրբեջանական զինուժի կուտակումները Արցախի սահմանին (06.05.2016, 17 (5417): 2. *Վիրահատական գործողությունների դիմել* - «կտրուկ քայլեր ձեռնարկել»: Աստիճանական պայքա-

⁴ Старичёнок В. Большой лингвистический словарь. Ростов на Дону. 2008, стр. 686.

⁵ Խաչատրյան Լ., *Խոսքիմասային տարարժեքությունն արդի հայերենի կայուն կապակցություններում*, էջ 219: Жуков В. Семантика фразеологических оборотов. М. 1978, стр. 131.

րի մասին են բարձրաձայնում և ոչ թե միանգամից *վիրահատական գործողությունների դիմելու* (27.05.2016, 20 (5420): 3. *Վերջին վիրակապ դնել* – «հարցին հպանցիկ անդրադառնալ»։ Կանցլեր Մերկելը խուսափում է նշել փախստականների խնդրի բուն էությունը և ... նախընտրում է սոսկ *վիրակապ դնել վերջին* (3.06.2016, 21 (5421): 4. *Նույն թելին շարել*–«իրար հետևից թվարկել, գույները խտացնել»։ Հայաստանի բազում մեղքերը թվարկում էր անկենդան, *նույն թելին շարում* իրենց ժողովրդավար երկրի գրավչությունները (10.06.2016, 22 (5422): 5. *Դիրիժորի ճիպոտին ենթարկվել* - «հլու-հպատակ՝ կամակատար դառնալ. մեկի քաղաքական կամքը կատարել»։ Թուրքիայի քաղաքական օրկեստրում յուրաքանչյուր նվագողից պահանջվում է հլու-հնազանդ ենթարկվել գլխավոր դիրիժորի ճիպոտին (17.06.2016, 23 (5423): 6. *Մլաքներն ուղղել* – «քննադատել, քննադատության ենթարկել»։ Ուղղակի առաջին իսկ հայացքից՝ հարցի սլաքները հակահերոսականի պատճառահետևանքային կողմն են ուղղվում (3.06.2016, 21 (5421):

Բ) Կապակցության բաղադրիչների դարձվածայնացում.

Ազատ կապակցությունները նախնական նշանակությունից կարող են անցնել դարձվածային նշանակության բաղադրիչների փոխաբերականության հիմքի վրա: Իմաստային տեղաշարժերի այս ուղին համարվում է հաջորդական վերաիմաստավորում, որի դեպքում դարձվածային յուրաքանչյուր նոր նշանակություն դիտվում է որպես նախորդ նշանակության փոփոխման հետևանք⁶:

Այդ ճանապարհով են առաջացել հետևալ ԿԿ-ները. *թներին փետուր տալ* («ոգևորել՝ աջակցել մյուս կողմին»), *օրենքի մտրակով հարվածել* («հրապարակավ պարսավանքի ենթարկել»), *մեկի զգեստն իր հագով փորձարկել*– («ուրիշի քաղաքականությունն ընդօրինակել»), *թռչել ուրիշի թներով* – (ուրիշի պես մտածել՝ զգալ), *լռության պատնեշը փշրվել*– (հայտնի դառնալ, ամենուրեք տարածվել), *խոշորացույցով ներկայացնել*– («ճշմարտությունից հեռու լինել»), *ճնշող դարձնել շնչած օդը* («կաշկանդել՝ ազատ գործունեությունից զրկել»), *խոշորացույցի տակ առնել* («հատուկ ուշադրության առարկա դարձնել»), *այիքի վրա բերել* («պատեն իրավիճակից օգտվել») և այլն:

Հմնտ. Դատարանի այս վճիռը *նոր փետուր կտա սրանց թներին*, իսկ մե՞զ... լռակյաց ունկնդրե՞նք նրանց խոսքի ազատությունը (Էջ 10) (30.10.2015, 40 (5392): ԻՊ-ի ահաբեկիչներին անպայմանորեն *պետք է հարվածի միջազգային քրեական օրենքի մտրակը*, այլապես անպատժելիության մթնոլորտը կծնի էլ ավելի դաժան հանցագործություններ (12.02.2016, 5 (5405): Գրելիս փորձում ես զգալ հերոսիդ հոգեկան աշխարհի հուզումներն ու ելնեչումները, ջանում ես զգալ նրա զգացածը, *թռչել նրա թներով*... (12.02.2016, 5 (5405): 1965թ. ապրիլին ոտքի էլան ... միլիոնավոր հայկազունների ճնշման տակ *փշրվեց հենց լռության պատնեշը* (20.05.2016, 19 (5419): Ադրբեջանում մամուլն իհարկե ուրիշ *խոշորացույցով է ներկայացնում* հանդիպումների բովանդակությունը (10. 06. 2016, 22 (5422): Պատգամավորներից շատերն անընդունելի համարեցին մի շարք դրույթներ,

⁶ Кунин А. Фразеология современного английского языка, М. 1972, стр.20; Назарян А. Фразеология современного французского языка. М. 1976, стр. 227.

որոնք ավելի *ճնշող կդարձնեն* միջին ու մանր բիզնեսի *շնչած գործարար օդը*: (17. 06. 2016, 23 (5423): Բունդեսթագն ի թիվս այլ հարցերի 110-րդ նիստում *խոշորացույցի տակ էր առել* մարդու իրավունքների ոտնահարման խնդիրը Ադրբեջանում (10. 06. 2016, 22 (5422)):

Գ) Կապակցության որևէ բաղադրիչի դարձվածայնացում.

Ազատ կապակցությունները կարող են անցնել ԿԿ-ների ոչ միայն ամբողջ կառույցի գրեթե բոլոր բաղադրիչ անդամների դարձվածայնացման ուղիով, այլև որևէ բաղադրիչի փոխաբերացման ճանապարհով: Այս դեպքում որոշակի կապակցություններ, հարաբերվելով փոխաբերական իմաստով հանդես եկած որևէ բաղադրիչի, ձեռք են բերում վերաիմաստավորված նշանակություն՝ անցնելով դարձվածքների շարքը:

Այսպես, *քաղաքական դաշտ* ոչ փոխաբերական կապակցությունը *մերկացնել* բայական բաղադրիչի հետ կազմել է նոր ԿԿ-ն, որի իմաստային կառուցվածքում բայական անդամը հանդես է եկել դարձվածային նշանակությամբ՝ «բացահայտել, ցույց տալ»: *Քաղաքական դաշտը մերկացնել* - «քաղաքական դաշտի սնանկությունը բացահայտել»: Հմնտ. Ապրիլյան սահմանային լարումը դրան հետևող գործընթացները ավելի *մերկացրին մեր քաղաքական դաշտը* (27.05.2016, 20 (5420): Նմանապես, *քաղաքական քարտեզներ դակել ԿԿ-ն դակել* բաղադրիչի փոխաբերացման հետևանքով ձեռք է բերել «կեղծիքը վավերացնել, կեղծիքին օրենքի ուժ տալ» դարձվածային նշանակություն:

Հմնտ. Հայաստանում ընտրությունները .... մշտապես *նախապես գծված քաղաքական քարտեզները դակելու միջոց* են եղել (27.05.2016, 20 (5420): *Առաջարկներ անել գեներալի պատուհանից* դարձվածքի ձևավորման մեջ էական դեր է կատարել *պատուհան* բաղադրիչի փոխաբերական նշանակությունը՝ «տեսադաշտ, դիտանկյուն»:

Հմնտ. Դրանք Հայաստանի և Արցախի պաշտպանության կազմակերպման շատ կոնկրետ *առաջարկներ* էին, ոչ թե պահեստի *գեներալի պատուհանից*, այլ լծակներ ունեցողի հայացքով (3.06.2016, 21 (5421)):

Տապանաքար բաղադրիչի բացասական «մահարձան, զերեզման» նշանակությունը *տապանաքար լինել տնտեսության վրա* կապակցությանը հաղորդել է փոխաբերական նշանակություն՝ «տնտեսությունը թաղել՝ կրախի մատնել»։ Ըստ պատգամավորների՝ այս փաթեթը *տապանաքար է տնտեսության վրա*՝ մինչև վերջ քամելով հարկերը (17. 06. 2016, 23 (5423)):

Աշխարհագրություն մեծացնել ԿԿ-ի դարձվածային իմաստը պայմանավորված է *աշխարհագրություն* բաղադրիչի փոխաբերական իմաստով՝ «ընդգրկած երկրների քանակը» նշանակությամբ. Այս մրցույթը յուրաքանչյուր տարի ոչ միայն իր *աշխարհագրությունն է մեծացրել*, այլև կատարողական վարպետության չափանիշները (10. 06. 2016, 22 (5422)):

Պատասխան(ներ)ը տիրաժավորել նոր ԿԿ-ն արտահայտում է «լուրը՝ տեղեկատվությունը չտարածել՝ չմասսայականացնել»։ այստեղ փոխաբերական նշանակությամբ հանդես է եկել *տիրաժավորել* բայական բաղադրիչը. Մամուլի ասու-

լիսում Ալիևի հնչեցրած *պատասխանները ...* գերմանական որևէ լրատվամիջոց *չտիրաժավորեց* (17. 06. 2016, 23 (5423):

Դ) Կապակցությունների դրական-ժխտական հակադրություն.

Կայուն կապակցությունների (դարձվածքների) առաջացման հիմքերից մեկը իմաստային այն հակադրությունն է, որ ստեղծում է հականշային հարաբերություն երկու կապակցությունների միջև: Բայական կապակցությունների պարագայում նման հակադրություն ստեղծում են դրական և ժխտական բայական բաղադրիչները:

Հմնտ. *վառողի հոտ զգալ* (պատերազմի վտանգ զգալ) և *վառողի հոտ չզգալ* (պատերազմի վտանգ չզգալ), *դատը հար կուլ տալ* (ստիպված լինել մի բան անելու) և *դատը հարը կուլ տալ չկարողանալ* (ի վիճակի չլինել ստանձնած գործը կատարելու), *ձեռքերը պետության գրպանը մտցնել* (պետության եկամուտները սեփականել, պետությունից եկամուտները թաքցնել) - *ձեռքերը պետության գրպանից հանել* (պետության եկամուտներին ձեռք չտալ, հարկերը օրինավոր կերպով մուծել), *ձեռքը բաց վերքի վրա դնել* (ցավոտ խնդիր հիշեցնել՝ շոշափել) - *ձեռքը հեռու պահել բաց վերքից* (մեկի ինքնասիրությունը չվիրավորել) և այլն:

Հմնտ. Այս մի խնդրում հայ հանրությունը *չի կարող դատը հարը կուլ տալ*, ինչպես որ *կուլ է տալիս ...* անարդարության բևեռացման պատճառով (17. 06. 2016, 23 (5423): *Վառողի հոտ չզգացածների*՝ Բաքու հասնելու կոչերն էլ առանձնապես ոչ ոք լուրջ չի ընդունում (20.05.2016, 19 (5419): Ապրիլյան պատերազմից հետո մերոնք ... միգուցե *դանդաղորեն ձեռքները հանեն պետության գրպանից* (3.06.2016, 21 (5421): Մերօրյա մտավորական-արվեստագետը ... թող բարեխղճություն ունենա չնոտենալ ազգային թեմաներին, *թող ձեռքերը հեռու պահի մեր բաց վերքից* (3.06.2016, 21 (5421):

Ե) Կապակցության որևէ բաղադրիչի՝ հոմանշային տարբերակով փոխարինում.

Կայուն կապակցություններ կարող են առաջանալ բաղադրիչների՝ հոմանիշներով փոխարինելու ճանապարհով: Այդպիսի կապակցությունները դիտվում են բառական տարբերակներ, երբ նրանց բաղադրիչներից մեկը այլ կապակցության կազմում հանդես է գալիս հոմանշային անդամով⁷:

Այսպես, *նստել թախտին՝ սպասել բախտին* (անգործության մատնվել, հանձնվել բախտի քմահաճույքին) դարձվածքի *թախտ* բաղադրիչը փոխարինվել է *քար* անդամով, որ տվյալ շարահյուսական միջավայրում համարվում է տեքստային հոմանիշ. *նստել քարին՝ սպասել բախտին*: Կամ՝ *սառույցը կոտրվել* (անսպասելի զարգացումներ սկսվել, նոր իրադրություն առաջանալ) դարձվածքի բայական բաղադրիչը կարող է փոխարինվել *հալվել* բայական անդամով՝ կազմելով նույնիմաստ նոր դարձվածք. *սառույցը հալվել*: Այդպես նաև *սկուտեղ – սինի* հոմանիշ բառերն ստեղծել են դարձվածային տարբերակներ՝ *սկուտեղի վրա մատուցել – սինու վրա մատուցել* (առանց չարչարանքի ձեռք բերել, անակնկալ կերպով հաջողության հասնել), *ընդունել* և *ընդգծել* տեքստային հոմանիշներն ստեղծել են *զոհի*

⁷ Տե՛ս Բեդիրյան Պ., Ժամանակակից հայերենի դարձվածաբանություն, Եր., 1973, էջ 214:

կերպար ընդունել և գոհի *կերպար ընդգծել* դարձվածային տարբերակները (մեղավոր լինելով հանդերձ՝ անմեղ ձևանալ) և այլն: Հմնտ.

-Է՛, չասիր՝ ո՞ր *քարին նստեմ, սպասեմ բախտիս* (29.01.2016, 3 (5403): Իսկ գնահատական տալ՝ Վիեննայում *սատույցը հալվեց*, Հայաստանի դիվանագիտության հաղթանակ. այս պահին ավելորդ է (20.05.2016, 19 (5419): Այդ մարդիկ մեր հայրենիքն են ենթադրաբար *սինու վրա մատուցել* Ապշերոնի նարկոբարոններին (3.06.2016, 21 (5421):

Մն կոստյումի մեջ *գոհի կերպար ընդգծած* Ալինին Մերկելի ... կապտականաչը պատասխանում էր խաղաղ երկնքի գույնով (17. 06. 2016, 23 (5423):

Հոմանշային այսպիսի տարբերակ են ստեղծում *ռոնաթաթ* և *բթամատ* կապակցական բաղադրիչները, որտեղ առկա է ոչ թե հոմանշային, այլ մասի և ամբողջի հարաբերություն. ինչպես՝ *արյունոտ ռոնաթաթի տակ գտնվել* – *արյունոտ բթամատի տակ գտնվել* (ծանր՝ անելանելի պայմաններում ապրել): Հմնտ. Թուրքիայում ապրող մեր հայրենակիցները տևապես *գտնվում են* իշխանության *արյունոտ բթամատի տակ* (17. 06. 2016, 23 (5423):

Չ) Կապակցության ծավալում՝ կամրնտրական անդամ(ներ)ով.

Կամրնտրական անդամներ են համարվում այն ազատ բաղադրիչները, որոնք էական դեր են խաղում դարձվածքի կազմավորման գործում. առանց այդ անդամների դարձվածքը թերի է կամ պարզապես գոյություն չունի⁸: Հայերենի դարձվածքների ձևավորման այդ սկզբունքով ժամանակակից մամուլում ձևավորվել են մի շարք կայուն կապակցություններ, որոնք բաղադրիչների փոխաբերական իմաստներով այլ գործածություն են ձեռք բերել:

Օրինակ, հետևյալ կապակցություններում դրանք արտահայտում են համեմատություն, ինչպես՝ *ականջներից կախել* և *լափշայի պես ականջներից կախել* (անիմաստ՝ դատարկ տեղը ցուցադրել, կեղծ բաներ թմբկահարել). Իսկ վերջին տարիներին բարձր ամբիոններից լսած ակնահաճո արտահայտությունը, թե տարածաշրջանում ամենամարտունակ բանակը մերն է, *լափշայի պես կախեցինք ականջներիցս* (15.04.2016, 14 (5414):

Հմնտ. նաև՝ *ազդեցություն ունենալ* և *կարմիր լաթի ազդեցություն ունենալ* (սաստիկ գրգռող տպավորություն թողնել). Ղարաբաղյան հարցի լուծման «Փուլային տարբերակ» որակումը *կարմիր լաթի ազդեցություն էր ունենում* հայ քաղաքական շրջանակների վրա (20.05.2016, 19 (5419):

Հետևյալ կապակցություններում կամրնտրական բաղադրիչներն ունեն որոշային գործառույթ, ինչպես՝ *թթվածին ստանալ* և *քաղաքական թթվածին ստանալ* (քաղաքական հրատապ լուրեր լսել՝ ստանալ). Հունիսի 2-ի առավոտյան, երբ քաղաքի թոքերը դեռ *քաղաքական թթվածին չէին ստացել*, հորդ անձրև տեղաց Բեռլինում (10. 06. 2016, 22 (5422):

Հմնտ. նաև՝ *հնարավորություն տալ* և *շունչ քաշելու հնարավորություն տալ* (մտածելու՝ գործելու հնարավորություն՝ միջոց ստեղծել). Նոր հարկային

⁸Բեդիրյան Պ., նշվ. աշխ., էջ 93:

սահմանադրությունը մի շարք հարկային թեթև ռեժիմներ է սահմանում՝ *շունչ քաշելու հնարավորություն տալով* ներքին արտադրողին (17. 06. 2016, 23 (5423):

Որոշ դեպքերում կամընտրական անդամները կարող են արտահայտել խնդրային հարաբերություններ՝ դառնալով բայական բաղադրիչի լրացումներ: Հմտ. *զանգը հնչել* և *զանգը մեկի ականջին հնչել* (հիշողության մեջ մնալ, մի բան տևական լինել): Մերկելի այդ *զանգը դեռ հնչում է ականջիս*. Հայաստանը միշտ ձգտել է հարցը լուծել բանակցային ճանապարհով (17. 06. 2016, 23 (5423):

Քննարկված կապակցությունների ձևավորման իմաստաբանական հիմքերը բացարձակ կամ միանշանակ չեն. այդպիսի կառույցների հիմքում կարող են ընկած լինել մեկից ավելի գործոններ, թեև այդ դեպքում էլ կարելի է հիմնական կամ էական գործոն համարել դրանցից միայն մեկը: «Ազգ» շաբաթաթերթի հարուստ ժանրային ընդգրկումը, թեմաների բազմազանությունը և նույնքան հարուստ լրագրային բառապաշարը քննության կարելի է ենթարկել լեզվաբանական տարբեր հայեցակետերով: Նոր կապակցությունների, այն էլ միայն բայական դարձվածքների բացահայտումն ու վերլուծությունը այդ խնդրի քննության մեկ դրսևորումն են, որ սահմանափակում ենք սույն հոդվածի շրջանակներով⁹:

НОВООБРАЗОВАННЫЕ ГЛАГОЛЬНЫЕ ФРАЗЕОЛОГИЗМЫ В НОМЕРАХ ЕЖЕНЕДЕЛЬНИКА “АЗГ”

____ *Резюме* _____

____ *М.Мирумян* _____

В статье рассматриваются новые глагольные фразеологизмы, встречающиеся в номерах еженедельника “Азг”.

При анализе таких единиц выясняются факторы, играющие важную роль во фразеологизации свободных словосочетаний, таких как: метафоризация свободного словосочетания, фразеологизация одного компонента, транс моделирование компонента с синонимичным вариантом, положительно-отрицательное противопоставление сочетаний, расширение словосочетаний с факультативным компонентом и т.д.

Новообразованные фразеологизмы со временем могут войти в фразеологическую систему языка, как особый (синхронический) пласт словарного состава.

Տեղեկություններ հեղինակի մասին

Միրումյան Մարգարիտ Վարդի- մ.գ.թ., դրոցենտ, Երևանի պետական համալսարան,

E-mail: mirumyan51@mail.ru

⁹ Մյուս կարգի՝ գոյականական, ածականական և մակբայական կապակցություններին, ինչպես նաև նորակազմ բառերին համակողմանիորեն կարելի է անդրադարձնալ առանձին հոդվածներով: